

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2009 ГОДИНА

По предварителни данни на Националния статистически институт, броят на осъдените лица с влезли в сила присъди през третото тримесечие на 2009 г. бележи увеличение с 14.9% спрямо съответното тримесечие на 2008 година. Техният брой достига 6 950. Осъдените лица на възраст 14-17 години съставляват 7.6% от всички осъдени лица. Спрямо съответният период на предходната година се наблюдава незначително увеличение с 4.2% (Приложение 1).

Наказаните престъпления през третото тримесечие на 2009 г. са 6 328, като спрямо третото тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение със 17.7%.

С най- голям брой и относителен дял в съвкупността на наказаната престъпност са **общоопасните престъпления**¹. През третото тримесечие на 2009 г. са завършили с осъждане 2 829 общоопасни престъпления, което е с 23.3% повече спрямо съответното тримесечие на предходната година. Делът на тези престъпления в наказаната престъпност съставлява 44.7%, което е с 2.0 процентни пункта повече спрямо третото тримесечие на 2008 година. Броят на осъдените лица за тези престъпления е 2 800, или 40.3% от всички осъдени лица. Спрямо съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 23.2% на лицата, осъдени за тези престъпления.

- Наказаните престъпления по транспорта и съобщенията нарастват с 20.7% спрямо третото тримесечие на 2008 г., като техният брой достига до 2 464. Осъдените лица за тези престъпления са 2 434, или 86.9% от общия брой на лицата, осъдени за общоопасни престъпления. В сравнение със съответния период на 2008 г. осъдените лица за престъпления по транспорта и съобщенията нарастват с 21.2%.

- Значително увеличение се забелязва при наказаните престъпления, свързани с наркотични вещества² (с 62.4%) и при осъдените лица (53.7%) за този вид престъпления спрямо съответното тримесечие на миналата година.

Наказаните престъпления против собствеността³ са 2 071 – 32.7% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане (при 34.9% през третото тримесечие на 2008 г.). Лицата, осъдени за тези престъпления са 2 662, като се отбелязва увеличение спрямо съответното тримесечие на 2008 г. със 7.3%.

- Кражбите на имущество са най-многобройните посегателства против собствеността. Техният относителен дял е 69.2% от наказаните престъпления против собствеността (през третото тримесечие на 2008 г. – 77.1%). С присъда са завършили 1 433 престъпления от този вид. Осъдените лица са 1 953, което е с 3.2% по-малко спрямо съответното тримесечие на предходната година.

¹ В общоопасните престъпления се включват престъпленията, извършени по общоопасен начин или с общоопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и против околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други общоопасни престъпления.

² В престъпленията, свързани с наркотици се включват: контрабандата на наркотици, производството, преработването, придобиването, притежаването, разпространението, превозването, държането, пренасянето и други.

³ Престъпленията против собствеността включват: кражба и грабеж на имущество, присвоявания, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

- През третото тримесечие на 2009 г. са осъдени 258 лица за извършени 192 грабежа. В сравнение с третото тримесечие на 2008 г. се наблюдава значително увеличение съответно с 94.0 и 69.9%.

- За унищожаване и повреждане на имущество са наказани 146 престъпления от този вид, като в сравнение със съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 53.7%. За този вид престъпление са осъдени 139 лица, което е 58.0% повече спрямо съответното тримесечие на предходната година.

Наказаните престъпления против личността⁴ са 391, или 6.2% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Осъдените лица за тези престъпления са 397. Спрямо третото тримесечие на 2008 г. е налице увеличение на престъпленията с 26.5%, а при осъдените лица увеличението е с 34.1%.

В сравнение с третото тримесечие на 2008 г. броят на наказаните **престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система** се увеличават с 37.5% и достига до 22 престъпления. При осъдените лица за този вид престъпление се наблюдава значително увеличение (72.7%) спрямо съответното тримесечие на 2008 година.

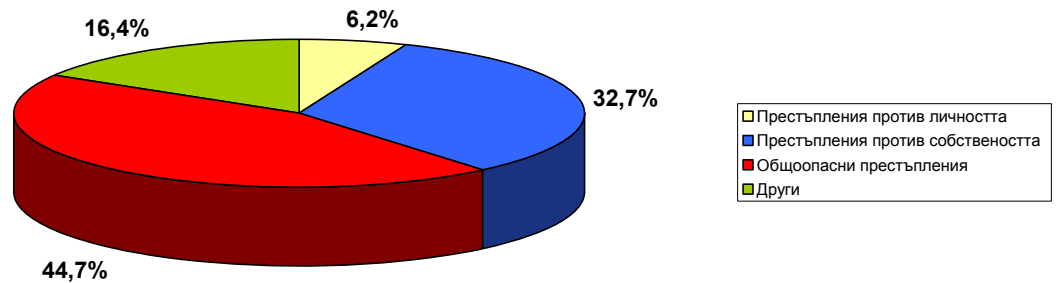
Увеличение се констатира при осъдените лица за при **престъпленията против реда и общественото спокойствие** с 42.3%, **документните престъпления** с 35.0% и при **престъпленията против стопанството** с 16.6%.

В сравнение със съответното тримесечие на 2008 г. се наблюдава намаление при наказаните престъпления и осъдените лица за **престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции** съответно с 9.1 и 22.9%.

- С 6.1% намаляват и престъпленията, завършили с осъждане за незаконно преминаване през граница, докато при осъдените лица за този вид престъпление намалението е с 15.2%.

- При осъдените лица, извършители на подкупи се констатира значително увеличение (3.7 пъти), докато при наказаните престъпления увеличението е 3.3 пъти.

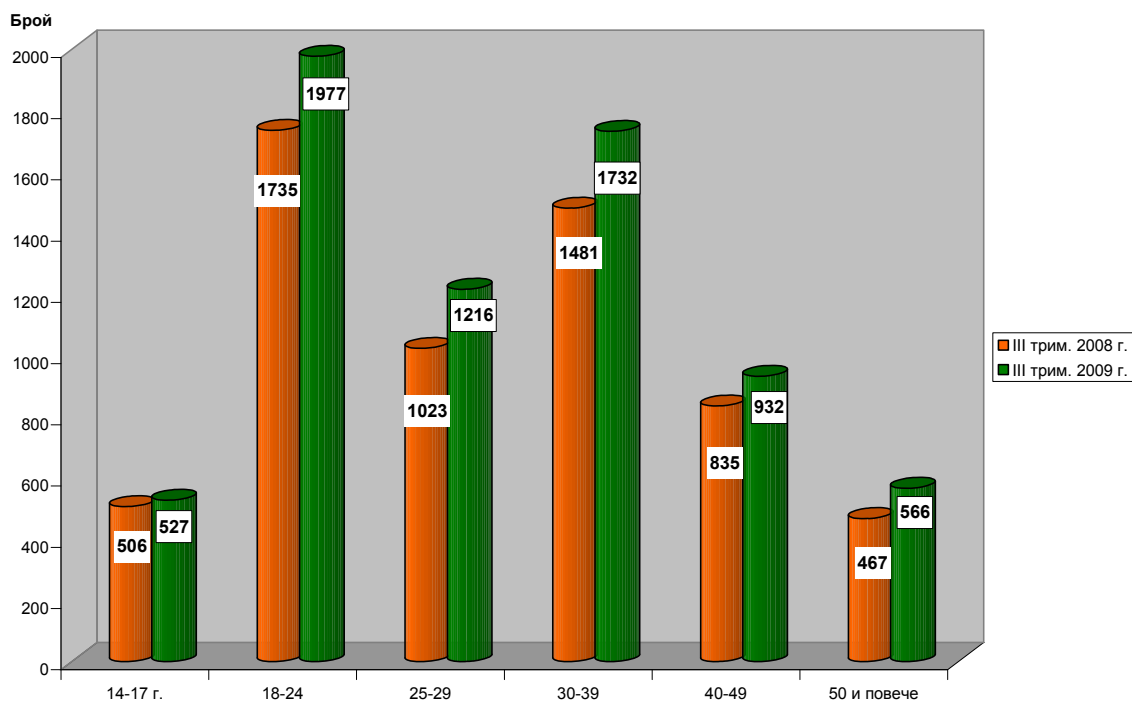
⁴ В престъпленията против личността се включват следните престъпления: убийство, телесна повреда, злепоставяне, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, издаване на чужда тайна, обида и клевета, разврат и трафик на хора.

Фиг. 1 Структура на осъдените лица по глави от Наказателния кодекс през третото тримесечие на 2008 и 2009 година

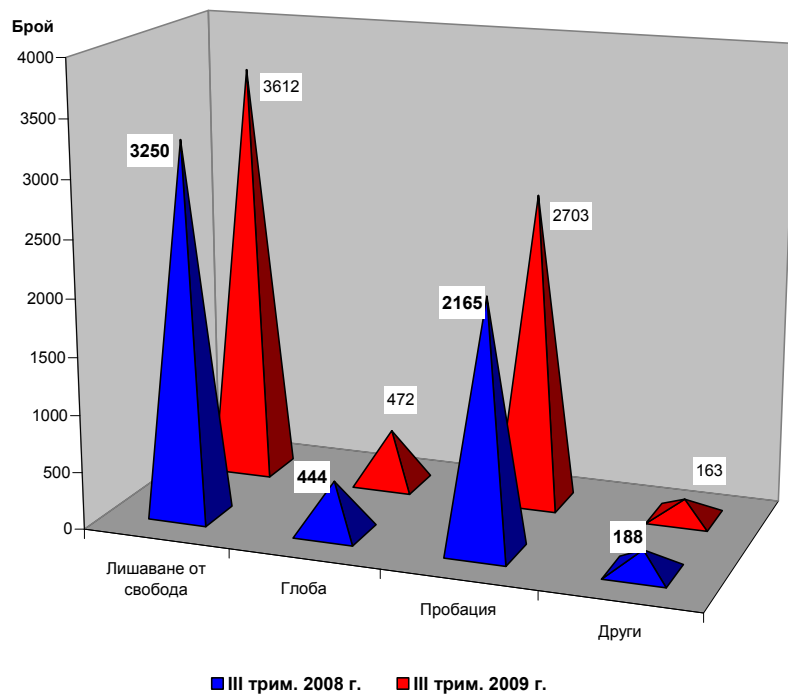
Разпределението на осъдените лица по възраст е както следва:

- Осъдените лица на възраст 18 – 24 години са 1 977 с относителен дял 28.4%;
- На второ място са тези на възраст 30 – 39 години – 1 732 лица с относителен дял 24.9%;
- Лицата на възраст над 40 години са 1 498 с относителен дял 21.6%;
- Осъдените на възраст 25 – 29 години са 1 216 с относителен дял 17.5%;
- Лицата на възраст 14 – 17 години са 527, като те съставляват 7.6% от общия брой на осъдените лица.

Фиг. 2 Осъдени лица по възраст през третото тримесечие на 2008 и 2009 година.

Лицата осъдени на лишаване от свобода, са 3 612 (52.0%), като спрямо третото тримесечие на 2008 г. се наблюдава увеличение с 11.1%. С най-голям брой и относителен дял сред осъдените на лишаване от свобода са осъдените до шест месеца – 1 863 лица (51.6%) и на лишаване от свобода от шест месеца до една година – 933 лица (25.8%). Условно осъдени са 2 311 лица, или 33.3% от общия брой на осъдените лица, като техният дял се увеличава с 12.0% в сравнение с тримесечието на предходната година. Наказанието пробация е наложено на 2 703 лица (38.9%), което е с 24.8% повече спрямо третото тримесечие на 2008 година.

Фиг. 3 Осъдени лица по наложени наказания през третото тримесечие на 2008 и 2009 година.

МЕТОДОЛОГИЧНИ БЕЛЕЖКИ

Информацията за наказаната престъпност се събира чрез статистическите формуляри „Карта за обвиняемо лице 1 - СС” и „Карта за непълнолетно обвиняемо лице 1 - ССА”, съвместен документ на НСИ, Министерство на вътрешните работи, Министерство на отбраната, Прокуратурата на Република България, Националната следствена служба и Окръжните следствени отдели.

Статистическите данни за наказаната престъпност са на основата на тримесечни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдението е дейността на районните и окръжните съдилища по наказателните дела от общ, частен и административен характер. От 1998 г. е включена и информация за дейността на военните съдилища. Не е включена информация за резултатите от дейността на Върховния касационен съд.

Единици на наблюдение са престъпленията, завършили с осъждане и осъдените лица с влезли в сила присъди.

В броя на престъпленията и осъдените лица за дадена отчетна година се включват тези, на които **присъдата е влязла в сила през същата година.**

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица на някакво наказание, вкл. и условно осъдените.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане се включват всички престъпления, завършили с осъждане, независимо дали са извършени от едно или повече лица.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години. Непълнолетни са лицата, навършили 14 години, но не навършили 18 години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Повече информация и данни за наказаната престъпност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ - <http://www.nsi.bg>.

Приложение 1

**1. ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ЗАВЪРШИЛИ С ОСЪЖДАНЕ, И ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ
НА 2008 И 2009 ГОДИНА¹**

Вид на престъплението	(Брой)					
	2008			2009		
	тримесечия					
	III			III		
	осъдени лица			осъдени лица		
престъпления, завършили с осъждане	общо	в т.ч. непълнолетни	престъпления, завършили с осъждане	общо	в т.ч. непълнолетни	
Общо²	5378	6047	506	6328	6950	527
в това число:						
Престъпления против личността	309	296	33	391	397	32
от тях:						
Умишлено убийство (довършено и опит)	24	26	-	25	32	3
Причиняване на телесна повреда	154	160	19	199	211	17
Разврат	59	56	14	75	80	9
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	24	25	6	32	43	5
Престъпления против брака, семейството и младежта	44	43	-	83	81	2

Престъпления против собствеността	1877	2482	395	2071	2662	403
от тях:						
Кражба	1448	2017	353	1433	1953	341
Грабеж	113	133	29	192	258	45
Присвоявания	24	19	-	39	43	-
Измама	98	119	2	144	145	1
Изнудване	2	4	-	4	4	-
Унищожаване и повреждане на имущество	95	88	9	146	139	10
Престъпления против стопанството	145	161	5	169	206	7
в т. ч. против митническия режим - контрабанда	20	22	-	20	25	-
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	16	11	-	22	19	-
Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	375	490	14	341	378	2
в това число:						
Незаконно преминаване през граница	247	289	6	232	245	2
Превеждане през граница	71	146	7	40	67	-
Престъпления по служба	6	8	-	1	1	-
Подкуп	8	7	-	26	26	-

Документни престъпления	157	114	1	212	174	2
Престъпления против реда и общественото спокойствие	111	130	3	158	181	12
в т.ч. хулиганство	96	101	3	128	121	6
Общопасни престъпления	2295	2273	51	2829	2800	67
от тях:						
Палеж	7	7	-	14	16	1
Незаконно производство, притежаване и използване на оръжие, взривове и боеприпаси	77	75	1	102	90	1
Престъпления по транспорта и съобщенията	2041	2009	21	2464	2434	34
Противозаконно отнемане на МПС	44	52	16	49	60	20
Престъпления, свързани с наркотици	117	123	10	190	189	11
Военни престъпления	15	13	-	16	16	-

¹Според влезлите в сила присъди.

²Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

**2. ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПО ПОЛ И ВЪЗРАСТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА
2008 И 2009 ГОДИНА¹**

	(Брой)	
	2008	2009
	тримесечия	
	III	III
Общо²	6047	6950
Мъже	5674	6534
Жени	373	416
Непълнолетни лица (14 - 17 г.)	506	527
Мъже	482	506
Жени	24	21
Пълнолетни лица над 18 г.	5541	6423
Мъже	5192	6028
Жени	349	395
18-24	1735	1977
Мъже	1644	1878
Жени	91	99
25-29	1023	1216
Мъже	967	1144
Жени	56	72
30-39	1481	1732
Мъже	1379	1615
Жени	102	117
40-49	835	932
Мъже	773	867
Жени	62	65
50 и повече	467	566
Мъже	429	524
Жени	38	42

¹С влезли в сила присъди.

²Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.

**3. ОСЪДЕНИ ЛИЦА ПО НАЛОЖЕНИ НАКАЗАНИЯ
ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2008 И 2009 ГОДИНА¹**

Наложени наказания	(Брой)	
	2008	2009
	тримесечия	
	III	III
Общо²	6047	6950
в т.ч. условно осъдени	2064	2311
Лишаване от свобода - общо	3250	3612
До 6 месеца	1775	1863
От 6 месеца до 1 година	857	933
От 1 до 3 години	540	685
От 3 до 5 години	48	80
От 5 до 10 години	17	34
От 10 до 15 години	9	15
Над 15 години	4	2
Доживотен затвор	-	-
Доживотен затвор без замяна	1	1
Глоба	444	472
Пробация	2165	2703
Други	187	162

¹С влезли в сила присъди.

²Вкл. осъдените лица за престъпления, извършени в чужбина.